

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben békához hordozni: Vidékre postán szállítani.
Égész évre . . . 72 korona Egész évre 84 korona
Negyedévre . . . 18 korona Negyedévre 21 korona
Egyes szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefoni: 2-03.

A szerkesztőség kéziratok elvételére és kiadására nem vállal felelősséget. Előfizetők és hirdetések kiadására nem vállal felelősséget.

Tömeges házkutatások és letartóztatások ellenforradalmi akció miatt.

Három irányú ellenforradalom volt folyamatban. — Friedrich István volt államtitkárnál ellenforradalmi iratokat foglaltak le.

Budapest, febr. 8. (Saját tudósítónktól.) Péntek reggel óta a budapesti rendőrség a Katona Tanács és a szociáldemokrata párti bizalmi férfiak kíséretében házkutatást végzett politikusoknál, grófoknál, grófnőknél és reakciós politikai szervezeteknél.

Házkutatást tartottak a következőknél a keresztény szocializmus szerkesztőségében, az „Ébredő magyarok” egyesületében, gróf Károlyi József-nél, Urmánczy Nándornál, Fodor Lászlónál, Fodor Gyulánál, Sztankay Bélánénál, Kornai Istvánnál, Hacsak Gézánál, gróf Hadik Barkóczy Endrémél, őrgróf Pallavicini György-nél, gróf Mikos Árminnénál, gróf Desseffy Emilnél, gróf Batthyány Lajosnál, Batthyány Ilona, grófnő-mél, Meszlényi Róbert miniszteri tanácsosnál, Serényi Bélánál, Bangha és Tomcsányi páternél és Hedzy Béla századosnál.

A rendőrség a házkutatások eredménye alapján eddig őrizetbe vette

Berzilla Nándort
Kornai Istvánt
Meszlényi Róbertet
Sztankay Bélánét és
Mátyási Tibort.

Vagasi József dr. rendőrkapitány, a politikai osztály vezetője szobájában egész napon át folytak a tárgyalások az ellenforradalmi nyomozás ügyében.

Eddigi megállapítások szerint három irányú ellenforradalmi mozgalom volt folyamatban.

Az egyik akció klerikális színezetű volt, ezt Berzilla Nándor vezette az ébredő magyarok egyesülete által és antiszemita jelleggel próbáltak szervezkedni a kormány megbuktatására és a forradalmi rend eltorlódására.

A második akció szoviszta álarc alatt szervezkedett. Jelszava az, hogy a románokat és csehekét fegyveres erővel kell kivenni az országból. Erre a célra csapatokat kívántak szervezni, amelyeket azonban nem

a csehek és románok, hanem Budapesti ellen szándékoztak dirigálni.

A harmadik akció kimondottan rojalista programmal akarta a királyságot visszaállítani és a forradalmat megsemmisíteni.

Budapest, febr. 8. (Saját tudósítónktól.) A budapesti rendőrség kiküldöttjei csütörtökön elutaztak Csurgóra és ott gróf Károlyi József kastélyában házkutatást tartottak, amely azonban negatív eredménnyel végződött. A gróf nem tartózkodik Csurgón, Budapestről Bécsen át Svájcba utazott.

Budapest, február 8. (Saját tudósítónktól.) A rendőrség ma házkutatást tartott Friedrich István volt államtitkár lakásán. A házkutatás során egészen új ellenforradalmi akció iratit foglalták le. Ez a mozgalom a királyság helyreállítására törekedett és erre a célra a polgárságot akarta egy táborba tömöríteni.

Impozáns tüntetés Kolozsváron Pomerol mellett.

Annak a nagy horderejű misszióknak, amelyeket a fegyverszüneti bizottság felhívására Pomerol kapitány elvállalt, még nem jutottunk döntő fázisához. Az angol tiszt tegnap délután késve érkezett vissza Csucsára. Délután fél három órakor jelezték a román csapatok, hogy Pomerol autójával a magyar front felé közeledik.

A magyar csapatok azonnal parlamentet küldtek a sebesvári utra és délután 3 órakor átverték Pomerol autójának kíséretét a románoktól. Pomerol melegen üdvözölte a magyar csapatokat s a csucsai álmáson megvárta, amíg külön vonata előáll.

Körülbelül egy negyed órát időzött Csucsán s az ottani csapatok parancsnokával sétálgatva, elmondotta kolozsvári útját. Kolozsvárra való megérkezését és küldetését őt nem tudták a kolozsváriak, de futó tüzként terjedt el a hír rövid pár perc alatt, hogy

Kolozsvárra bevonult egy magyar katonai bizottság.

A szájról szájra terjedő örömhír rövidesen olyan formában került forgalomba, hogy

a magyar katonaság érkezett meg Kolozsvárra.

Ez leírhatatlan lelkesedést keltett a

deprimált városban, csakhamar tömegek verődtek össze és tüntető felvonulásban sereglettek a kircstári autó köré.

Fokozta a lelkesedést az a körülmény, hogy Pomerol autóján magyar zászlócska lengett s mellett egy kis angol lobogó,

amelyet a tömeg a lelkesedés első perceiben el is vett észre. Csak a magyar színeket látták és ez annyira elragadta az embereket, hogy

örömben csókolgatták a magyar zászlót s majdnem darabokra tépték a magyarság e parányi szimbolumát.

Pomerol meghatódva nézte a több ezer főre merő tömeg mámoros tüntetését, azután Hohenlohe herceghez fordult magyaraiért, aki kevés szóval is megértethette az angol kapitánnyal ezt a spontán demonstrációt.

Pomeroinak semmi ellenvetése nem volt a tüntetés ellen. Rövid tanácskozást folytatott Neculcea tábornokkal, amelyen a szóba kerülő problémák között elsősorban az ellenállás kérdése provokálta a legerősebb vitát.

Sem a jogosságára, sem az inkrimi-

nált sérelmekre vonatkozólag Pomerol nem nyilatkozott és teljesen rezervált magatartásából sem jót, sem rosszat nem lehet kiolvasni.

Kolozsvárról tegnap reggel indultak el s utközben megtekintette a román csapatokat is. Ezért nem érkezett meg Csucsára a kitűzött időre.

Csucsán való tartózkodása alatt elvagyult a magyar katonák közé, akik rendkívül megnyerték szimpátiáját. Egy kedves epizód játszódott le a perrenon között és Varga Pál közlegény között. A katonát cigarettával kínálta meg Pomerol s a katonának szerényen visszautasította.

— Nem dohányzom, mondotta.

Pomerol nem engedte lerázni magát.

— Tegye el emlékül, mondotta s belemarkolva tárcájába, 15—20 cigarettát adott Varga Pálnak. Herceg Hohenlohe követeltette a beszélgetést s a magyar katonák

lelkesen megéljeneztek az angol kapitányt, amikor kupéjába fűszállt.

Nagyváradra este 7 órakor érkezett meg s egyenesen a püspöki aulába hajtott, ahol meleg szobával s estebéddel várták.

Csucsá, február 8. Az elmenekült lakosság még nem tért vissza a községbe.

A magyar csapatok a legpéldásabb rendet tartják fent a községben.

Pomerol angol kapitány a csucsai postahivatal úján

francia szövegű jelentést küldött Budapestre Vyx alezredesnek, melyben megérkezését és Debrecenbe való visszautazását jelezte.

A csucsai szemtanúk elbeszélése szerint, azokon a kihallgatásokon, amelyeken

Pomerol exponálta magát egy magyar tiszt mellett.

Kolozsvár, február 8. A fegyverszüneti bizottság delegátusa, Pomerol angol királyi kapitány tegnap este egy izgalmas jelenet folytán a legnagyobb érdeklődés központjába került. A kapitány vacsora után több magasrangú román katonatiszt társaságában elment a New York kávéházba és ott élénk diskurzusba merült velük.

A román tisztek társaságából egy őrnagy odaült a cigánynak, hogy látsza a román nemzeti himnuszot.

A magyar cigány engedelmességet a parancsnak. A zene első hangjaira

valamennyi román tiszt felállt, csak egyik távolabbi asztalnál maradt ülve két magyar főhadnagy

A himnusz befejezése után a román őrnagy odament a két magyar tiszthez és kemény hangon kérdőre vonta őket, hogy miért nem álltak fel a román nemzeti dal hallatára? A magyar tisztek nyugodtan tiltakoztak a szeniorozott botrány ellen és éles szóvitába elegyedtek a román őrnaggyal.

A kínos vita élénk feltűnést keltett a kávéházban s tumultus támadt a vitaközvetítő tisztek körül. A kávéház közönségén rendkívüli izgalomság vett erőt s mielőtt a két magyar tiszt egyáltalán védhetne volna magát.

Pomerol kapitány asztalukhoz

az atrocitásokat tisztázták, Pomerol rosszaló fejtőváltással adott kifejezést felháborodásának.

Csucsá, február 8. A hivatalos jelentés megállapítja, hogy tegnap sem történt meg az ellenségeskedés megkezdése. A fronton megnyugtató csend volt.

Csucsá, február 8. A debreceni 39. gyalogezred teljes négy zászlóaljával tegnap ide érkezett. Az ezred leváltja a 21. ezredet.

sietett és igen energikus hangon véget vetett a vitának.

Majd a román őrnagy felé fordulva, ellentmondást nem tűrve, a következő súlyos kijelentést tette:

— Kolozsvár Magyarországhoz tartozik és a magyar tisztek egészen jogosan nem állottak föl.

A rendkívüli feltevésből és a román tiszt feszes meghajlásából a közönség megértette, miről van szó és

telkes tapsviharral ünnepelte az angol kapitányt.

A kínos incidens után annyira feszült lett a hangulat, hogy Pomerol csakhamar távozott a kávéházból.

A városban élénken kommentálták az esetet és nagy jelentőséget tulajdonítanak Pomerol szavainak.

Nagyvárad, február 8. Pomerol kapitány ma este 10 órakor elutazott Nagyváradról Debrecenbe. Kísérete vele ment. Elutazása előtt Vyx alezredesnek jelentést küldött Nagyváradról.

A kapitány, mikor megkérdeztük, hogy milyen impressziókkal távozik Nagyváradról, kijelentette, hogy nagyon jól érezte magát itt, akárcsak otthon.

Ábait, hatalmas márvány emlék örökíti meg ezt a jelenetet. Mellette Vilmos császár Denkmálja emelkedik az ég felé. Erről a hegyről mutatta meg Mohamed híveinek a paradicsomot s lemutatott Damaszkuszra, amely ma is százszor szebb, mint Jeruzsálem Beduin, druz, fellah és arab törzsek közt mozogtunk, átmentünk a bedzsás királyság területén s a forró arab pusztákon tevéhaton vergődöttünk át. Ammánig újra vonaton utaztunk a Holt tenger partja felé. A Jordán torkolatánál foglalta el az út egy részére kijelölt állást. Itt már mindenütt a tenger színe alatt álltunk, a vidék minus 394 méternyire áll a tenger színe alatt s a repülő is — bár komikusan hat ugyebár — a tenger színe alatt repülnek a mélyföldön. Tűzsergünk a 146. német ezreddel, a 23., 25. és 29. török ezredekkel védte Jerichót az El Hod hegyen (Hóreb) a tenger színe alatt 270 méter magasan.

Az El Hod hegyen halt meg Mózes, monumentje hirdeti nagyságát, innen mutatta meg a zsidóknak az ígért földjét. A Jordán tulsó partján zulu, hindu és gurha fekete lovasság állt velünk szembe. — Lelényépeztem a Jordán vizét, ahol Szent János Krisztust megkeresztelte, a keresztény kegyelet gyönyörű templomokat emelt ide. Az angolok felvételező telepet rendeztek be a templomban, tudtuk ezt, de soha egy lövést nem adtunk le a templomra s teljesen épen is maradt.

— Naszin bég volt a divizionárusunk. Szeptember 19-én reggel kezdődött az angol pergőtűz. A visszavonulást Nabulusz felé kezdtük meg az arab sivatagon keresztül s október 11-én érkezünk meg Damaszkuszba. Itt volt a legközelebbi frontkórház. A városban éjszaka mentünk keresztül, lopva, bujkálva s gyalog mentünk Aleppóba. Utközben repülő bombáztak bennünket, beduin lovasok üldöztek, a malária és az éhség tömegesen pusztította embereinket, sarkunkban ezrével üvöltöztek a sakálók, amelyek felfalták az elhullott betegeket. Aleppóban hallottuk lezajló angol foglyoktól, hogy baj van a bolgár fronton és a Dardanellák felé már nem mehetünk haza. Elhatároztuk, hogy a Kaukázuson keresztül törve, Oroszországon át jöünk haza. Közben ijestően megfogytuk, a többi ezredet megadták magukat a beduinoknak, számítva arra, hogy azok is mohamedánok. Azonban valamennyit legyilkolták. Kucacsainkban sokáig őrtűk a názarethi jó ivóvizet, mert még a Jordán mellett is Názarethből hozatuk vonaton a vizet.

— Átlátván 71 fokos (Celsius) hőségben vándoroltunk tovább mi magyarok és németek, cerna ruhában, félig meztelenül a hó nélküli sivatár vidéken. Anatóliában olvastuk egy görög újságban a frontösszeomlást. Kadıkő városkában internáltak bennünket az angolok. Itt ültünk sötét dróttal körülkentett táborban november elejétől január 3-ig. A románokat még decemberben kiválogatják, mehetnek haza. A legényem ott is hagyott. Én ennyiben éreztem csak a nagy viláfordulást, ami itthon bekövetkezett.

— Az entente az első hetekben követelte a török kormánytól, hogy adjanak ki bennünket, mint foglyokat. Egy szigetre

Az Orient-chor ezredorvosa megjött Palesztinából.

Pár nap óta érdekes vendége van a Rimanóczy szállodának. A 43-as számú szobában lakik dr. Kemény Gyula ezredorvos, aki most érkezett haza a Szentföldről. Tagja volt annak a gárda hadtestnek, melyet Orient chor néven ismert annak idején Közép-Európa. A háború kelles közepén pazar bölkezéssel állították talpra ezt az elit-hadsereget Belgrádban. Fizetésüket aranyban adták ki, a tiszteket még szalonadrággal is ellátták, mert számítottak arra, hogy Konstantinápolyban fényes parádékat rendeznek. Ezeröttszáz vadonatúj autót szállítottak le utánuk, a legénység legjavát válogatták ki, s ivós fegyelemmel kovácsolták össze őket a 1918. tavaszán óriási reményekkel állott indulásra készen a hadsereg.

Közbe jött a piavei offenzíva és a főnyesen felszerelt Orient chor legnagyobb részét bedobták a legvéresebb ütközetbe. Ott össze is tört a féltett hadsereg, alig egy kis töredéke menekült meg, az, amelyiket a törzstől függetlenül mint különitményt a Szentföldre dirigáltak.

Ebben a különitményben, mint az első

tábori tarack útseg orvosa benne volt dr. Kemény Gyula ezredorvos, aki a 37. gyalogezred 4. zászlóaljával harcolta végig a montenegrói, szerb és olasz hadsereget. Nyugtalan, lázas ember, aki mindent magának nézett meg, együtt élt a Kráon az első vonalakban a katonákkal s az Orient chor excentrikus küldetése sem hagyta nyugodni. Kiment a Holt tenger partjára a magyar fiukkal s egy rövid beszélgetés alatt mondta el ritka expedíós utját. Ezt csak izelítőnek szánta most rendezendő édeskes feljegyzéseit és keddtől kezdve a Tiszántúl rendelkezésére bocsátja.

Az ezredorvos így adta elő azt a fél évet, amit távol töltött Magyarországon:

— Belgrádból 1918. áprilisban indulunk el Konstantinápolyba. Innen 14 napig utazunk a Tauriszon és Libanonon át Damaszkuszba. A Taurisz alatt a németek a világ legnagyobb sivatár útját furták, a mi vonatunk volt az első, amely átszalalt a hosszú tunelen. A Libanontól keskenyvágányú vasúton mentünk Damaszkuszba. Damaszkusz fölött lítottunk azt a hegyet, a melyen Kain agyonütötte

akartak internálni. A török kormány azon-
ban kerekén visszautasította ezt a követel-
ést. Mi magyarok csolnokázhattunk, a né-
metek részére még a sétatért is kiszabták,
mint a raboknak.

— Mikor felszabadultunk az internálás
alól, egy olasz élomárhoa szállító hajót kap-
tunk. Ezernégyszázan indultunk el a mi
hajónkon, nyomunkban még öt hajó jött,
tele görög és francia szabadságos katonák-
kal. Egy el is sülyedt. Attól kezdve napi 20
koronát kaptak azok, akik a korlátra ha-
joiva egész nap figyelték az uszó aknákat.
Éjjel nem is mentünk. A Dardanellákon,
Márványtengeren át Lemnos, Trója előtt,
Kréta szigete mellett haladtunk el. Az ott-
rantói öböl egy udvarias angol kapitány
kisért el, ott egy olasznak adott át a vele
jöttünk Pólába és Triesztre.

— Jugoszlávia képviselője itt reverálást
követelt tőlünk, hogy csak a megszállott
területen maradjunk. Ezt megtagadtuk. Ké-
sőbb elállt ettől a követelésétől. Podgyá-
szainkat érintetlenül hagyták.

— Ezelőtt öt nappal érkezünk Buda-
pestre. Kardosan vonultunk be, sapkánkon
K betűs rózsával, oldalunkon harctéri re-
volver. Nem tudtuk mire vélni azt, hogy
minden járóelő megbámult bennünket,
mintha az ökből jöttünk volna. Semmit
sem tudunk a köztársaságról, forradalom-
ról s egy rendőr figyelmeztetett bennünket,
hogy vegyük le a sapharózsát, mert ellen-
forradalmároknak nézhetnek.

— Egyetlen esetet olvastunk egy krétai
görög lapban, amiből sejtettünk valamit:
Fisza lelövéséről egy rövid hírt találtunk
benne.

Oknélküli botrány egy hatósági üzletben.

Tegnap délelőtt a Szent László téren
lévő hatósági élelmiszer üzletben 7 kg cukor
miatt nagy botrány és még nagyobb nép-
csődület támadt. Valaki minden áron vissza-
élést akart leleplezni, bezárta a fázlódo ácsor-
gók előtt az üzletajtót, hangos szóval lei-
tűzte a sok nagykendős asszonyt és mikor
ezeket elvégezte, feljelentést tett a rendőr-
ségen a kiszolgáló segéd, a kasszában ülő
kisasszonyok és egy házmesterné ellen, aki
a 7 kg cukrot el akarta vinni.

A rendőrség nyomban kiküldött egy de-
tektívet, aki több tanu kiballgatásával és
helyszíni szemlével megállapította, hogy
semmitéle visszaélés nem történt, csupán
három család egy csomagban akarta elho-
zani a részükre kiutalt cukrot. A cukor-
jegyeket szabályszerűen be is szolgáltatták.

A botrányt rendező a tények megállapi-
tása után ismét felment a rendőrségre és
követelte, hogy a legszigorubb vizsgálatot
folytassák le ebben az ügyben, mert itt csa-
lás, anomália történt és nem tűri, hogy a
rendőrség szemet hunyjon stb. stb. Az ur
ellen erre hatóság ellen elkövetett rágalma-
zás miatt meg is indította a rendőrség a
legszigorubb eljárást.

Megoldják a lakáskérdést

Ki kell tiltani az idegeneket.

Dr. Katz Béla kormánybiztos Nagyvárad
város legégetőbb kérdését: a lakáskérdés
megoldását igyekszik a lehetőséghez képest
megoldani, hogy ne legyenek százan és szá-
zan lakás nélkül és ne legyenek túlszűrt
lakások, amelyek nem embernek valók s
még a legkisebb faluban sem engednék meg
már csak közegészségi okokból sem.

Szóval a lakásinség óhajt a kormány-
biztos segíteni s a célból nagy értekezletre
hívta össze a közhatalok, egyesületek, tes-
tületek, katonai hatóságok képviselőit.

A városháza bizottsági termében jöttek
össze a meghívottak.

Dr. Katz Béla vérolta, hogy azért hívta
össze az értekezletet, hogy felvilágosításo-
kat, tanácsokat kérjen a lakásügy fontos
kérdésében, amely kronikus betegsége Nagy-
várad városának. Már a háboru előtt lakás-
inség volt Nagyváradon. Azóta a város la-
kossága megkétszereződött; jöttek a lesze-
velt falonák, menekültek, a beözönlők. A
leggyorsabb megoldásra van szükség. Az
idegen beözönlők kiszorítják a régi helyi
lakókat. A lakásierdelet is hibás. Felkéri
dr. Böszörményi Andor lakáshivatali elnök-
helyettes, hogy terjessze elő javaslatait.

Dr. Böszörményi Andor részletes elő-
terjesztést tett az értekezletnek. Sötét szí-
nűvel esetele a lakásinséget, amely-
nek rendezésén a legmeglehetőbb erővel
kell dolgozni, mert ellenkező esetben beáll
a csőd.

Statisztikát terjesztett elő, amely sze-
rint a háboru előtt Nagyvárad lakossága 70
ezer volt, ma pedig 120 ezer. A háboru óta
egyetlen új ház épült. Ez az 50 ezer több-
let ma ugyanazokban a házakban lakik,
mint a 70 ezer lakott. Tehát építeni kell,
ha mást nem, futópályákkal, mint a bar-
ceteren, két hét alatt építettek barakkokat.
Indítványozza, küldjenek ki egy bizottságot
s az járjon be minden meglévő barakot és
kislakást. A katonai járványkórházat ren-
dezzék be kislakásoknak. Nagyváradon ezer-
nél több családnak nincs lakása. Terveket
készítsenek, de nagyon sürgősen. Fel kell
használni a kaszárnyákat, meg kell állapi-
tani, hogy mennyi hely van ezekben. A
tízti lakásokat is használják fel. La-
kásoknak rendezzék be a Markovits házat.
A beözönlött idegeneket tiltsák ki, mint más
városokban teszik, ezek nemcsak a lakáso-
kat foglalják el, de üzleteket kötnek s ár-
drágítók. Ne adjanak élelmiszereket nekik.
A lakásrekvizálás nem gyökeres megoldás.
Készíttessék el a város lakás-kataszterét,
mert ezzel lehet csak jól vezetni a lakás
hivatal s kellő személyzetet adjanak hozzá.

Dr. Katz Béla kéri, hogy a laktanyákat
kapcsolják ki, mert ezek más fórum elé tar-
toznak.

Köszeghy József részletesen szólott a
kérdéshez. Kijelenti, hogy csak építéssel le-
het a kérdést megoldani. Ez azonban nagy
probléma. Telek, nyersanyag és adminisztrá-
ció kell. A barak nem alkalmas, csak ha
más megoldás nincs. A telekkérdés a másik
fődolog. Telek nincs, szerezni kell a város
melletti földekből. Az építkezési költség meg-
fontos. Ma 100 lakás építéséhez 48 millió
korona kellene; ennek egy részét a város-
nak kellene fedezni. A negyedik kérdés a

nyersanyag. Beton a legalkalmasabb az épi-
tésre a jelen körülmények között; kavics
van, de cementet nehéz szerezni, mert a
legjobb gyár meg van szállva. Még téglára
és szénre van szükség. Régi téglát lehetne
szerezni a Körös-kaszárnya szénaraktárának
és lovardájának lebontásából. A Körös-ka-
szárnya területén és az ősi pusztán lehetne
kislakásokat építeni. E kérdésekre szakbi-
zottságot kell szervezni. A lakáshivatalnak
jövőben is meg kell maradni.

May Sándor elfogadja a főmérnök véle-
ményét, de a barakok a teljesen lakásnél-
külieknek jó volna. Kisebb lakásokat lehetne
csinálni a katonai járványkórházban a lakás-
inség enyhítésére. De ő is azt helyesli, hogy
a végleges építkezésekre térjenek át. A
szénaraktárt és a lovardát most ne bontsák
le, hanem alakítsák át kislakásoknak. A ka-
szárnya átengedését újból kéri a kormány-
biztos szükséglakásoknak. Később ha kell,
vissza lehet állítani a mai állapotukba. A
kiküldendő bizottság azonnal kezdje meg
munkáját s tegyen javaslatot.

Holdy Sándor a végleges építkezést
nem tartja gyorssegélynek, mert júniusig nem
lehet téglát előállítani. A barakok eszté-
doknak nem felelnek meg. A laktanyákban
lehet kislakásokat berendezni.

Dr. Oláh Béla szerint minden beköltö-
zött birtokost arra kellene szorítani, hogy
itt házat építsen magának. A sok beköltö-
zött idegen állampolgárt el kell távolítani. A
város környékén van sok üres nyári lakás,
ezeket is vegyék igénybe. Kislakások ré-
szére, munkákertekkel telket kellene jut-
tatni s e föra víz mentén nagyobb területet
kellene kijelölni.

Weiszlovits Gyula szerint rögtön kell
segíteni a kaszárnyák felhasználásával. A
tavasszal helyet kell adni, hogy szegény em-
berek vályogból, paticsból a saját részükre
házakat építhessenek. A nagy lakások, bé-
rházak építését elő kell segíteni, hogy meg-
találja az építető a számítást s rendelkez-
hessék a tulajdonával. A beözönlött idegene-
ket házépítésre kell szorítani.

Megyeri G. a végleges megoldás híve,
mert az ideiglenes lakások csak ósziq re-
gítenének. A kaszárnyákat nem kis laká-
sokra, hanem közműhelyekre, iskolákra
használják fel. A kertlakások megdrágítják
a közműveket.

Dr. Moskovits József úgy véli a kérdést
megoldani, hogy most a katonai járvány-
kórházat alakítsák át kislakásokká. Az ide-
genekkel szemben az eddig követett emye
eljárással szakítani kell. Állandó lakásokat
a városnak kell építeni, de az összes szük-
ségletet nem lehet mind a városra bízni,
hanem építsenek magánosok is. Pénzbőség
van ugyanis. A vállalatok építsenek a munká-
saik részére munkáslakásokat. A kötelező
terjeszkedés óriási költséget róna a városra
és a közművekre. Nagy középületeket épít-
senek a hivatalok együtt való elhelyezésére.

Des Echerolles Kruspér István őrnagy
a laktanyák férő helyéről nyújtott felvilágo-
sítást.

Siket Traján erős érvekkel hangoztatta
a tisztviselőtelep szükségességét, amelyek
építésével segítenének a lakásinségben s a
tisztviselők is nyugodt otthonhoz jutnának.
Élénk színekkel esetele a tisztviselők hely-
zetét s kéri a kormánybiztos és a bizotti-
ságot, hogy segítsék elő a tisztviselőtelep
létesítését. Ez segít a lakáshányon.

Niesner Aladár szintén a tisztviselőtelep
létesítését sürgeti.

Dr. Katz Béla elnök pár szóval bezárta
az ülést. A kérdés megoldásában a Nép-

TELEFON 632.

BERLINER LAJOS

TELEFON 632.

kárpitós- és diszitőüzletét ismét megnyitotta.

SZALÁRDI-UTCA 9. SZÁM.

(ROSENZWEIG-PALOTA)

tanács fog határozni. Városi üzemben munkások építése a cél. Sürgős a dolog, itt a tökélet nem lehet kimélni. A részletek kidolgozása a bizottság feladata lesz.

Mi lesz az itt rekedt orosz foglyokkal?

Feljelentés ment a rendőrség bűnügyi osztályához, hogy a Fröhlich féle hentesüzem Uri utcán levő helyiségeiből ismeretlen tettesek sok hus és zsiradék lopnak el. A rendőrség kiküldött egy detektívet, aki rövidesen megállapította, hogy két orosz fogoly, *Dombovszki Stefán* és *Sztasáv Ladiszlov*, akik a gyárban voltak alkalmazva, követték el a lopásokat. A két fogoly ágyában sok szalonát és husat találtak. Előállították őket a rendőrségnek.

Az egyik orosznál ezer koronát is találtak, amit szintén lefoglaltak. Ezért az ezer koronáért azonban a letartóztatás pillanatában jelentkezett egy asszony, aki eladta, hogy a pénzt ő adta az orosznak, aki üzletet akart nyitni. Ezt Sztasáv tagadta. A rendőrség azonban a vizsgálat befejezéséig lezárta őket, azután pedig átkiszérelte az ügyészséghez.

Itt azonban nem látta szívesen a kétszeres foglyokat Baróthy Pál, mert a forradalom teljes szabadságot adott az idegen katonáknak és kimondták, hogy mint katonákat kell őket kezelni. A főügyész átadta tehát *Dombovszkit* és *Sztasávot* az állomásparancsnokságnak. Ez a fórum nem fogadta el őket, mint oda nem tartozókat. Hosszu buza-vona után a két delikvens a Katonatanács elé került, ahol rövid kihallgatás után visszaadták az ezer koronát és szabadon engedték őket.

A pénzre igényt tartó asszony azonban ismét jelentkezett, kérte vissza az üzletnyitáshoz szükséges összeget. A rendőrség azonban teljesen tehetetlen az orosz foglyokkal szemben. Nem vállalja az orosz bűnösöket egyetlen igazságot szolgáló fórum sem. Ezt tudják az oroszok is és szabadon garázdálkodnak a városban.

Egely Lajos rendőrkapitány megkapta már a listát, amelyen az orosz és más nemzetbeli foglyok és a jelenlegi foglalkozásuk föl van tüntetve. De Egely sem tett semmit, amíg főkapitányi intézkedés nem történik. Ez az intézkedés pedig nem lehet más, csak az, hogy a foglyokat rövidesen hazaküldik, kivéve azokat, akik te akarnak telepedni. Ilyen az egész városban öt van.

A foglyok kérdése mindenesetre súlyos probléma, amelyet hamar meg kell oldani, mert a város nyugalmát és közbiztonságát fenyegetik. Kitérszik ez a fenti esetről is.

* Délután hivatalos órák a rendőrségnél. *Jánossy Gyula* főkapitányhelyettes azon kérést intézte a városi tanácshoz, hogy a rendőrségnél állítsák vissza a délelőtti és délutáni hivatalos órákat és pedig a bűnügyi nyomozás miatt, mert a délutáni hivatalos szünet miatt a nyomozásokat nem tudják azonnal bevezetni, miszt pedig ez sok esetben már elkészt. A tanács legközelebb fog határozni a kérelem felett.

A kötélverő zsurja.

Ecsedi Antal kötélverő mester csütörtökön este nagy társaságot hívott meg és nagy lakomát rendezett. Jelenvoltak bérkocsisok, szobafestő segédek és két ismeretlen 30 év körüli hölgy, akik a Csarnok kávéházban, záróra előtt csatlakoztak hozzájuk. Az arcukra nem lehet visszaemlékezni, mert a kávéházban vastag füst, az utcán vastag sötétség, a kötélverő lakásán pedig vastag illumináció lebegett.

Stefi cigány egész zenekarát is meghívták. Ha zsur, hát legyen zsur, hát legyen zenés. Ittak, ottak, nagyokat énekeltek és hajnal felé, mikor már jól, kiadósan átlépték a záróra rendeletet, a társaság honjába tért pihenni.

Másnap délelőtt, mikor *Ecsedi uram* felkelt és szétnézett a lukulluslakoma színhelyén, megborzadva vette észre, hogy egy és más dolog hiányzik. Lázasan kutatni kezdett és egy szelvet papírosra feljegyezte a hiányokat. Megállapította, hogy a cimborák, vagy a két hölgy emlékül magukkal vitték, egy pár szürkebetétes lakkcipőt, egy pár női félcipőt, 2 pár női fekete, 2 pár fehér és egy pár barna selyem női harisnyát, egy szürke szvettert, egy női hálókabátot, egy arany gyűrőt gyémánt kövel és egy töltött revolvért.

Ecsedi Antal egy darabig szomorúan nézte az üres sifont, majd vad haraggal a lelkében felsietett a rendőrségre, hogy a hálátlan vendégek ellen megtegye a feljelentést. A holmikát valószínűleg a hölgyek vitték magukkal, mert az ellopott tárgyak legnagyobb része női dolog.

A rendőrség két irányban folytatja a vizsgálatot. Először: ismeretlen tetteseket keres, akik *Ecsedi* magántulajdonát képező ruházati és egyéb cikkeket jogtalanul elcsúszították. Másodszor: *Ecsedi*, valamint a zsurzó társaság tagjai ellen, akik brutálisan áthágták a zárórat.

Igy végződött *Ecsedi Antal* kötélverő mester zsurja, anno 1919. február 6.

Ma szavaznak először a nők Váradszöllösiön.

Várad községében ma egész Magyarországot megelőzi Váradszöllös egy korszerű reform életbeléptetésével. Jelentetük, hogy a falu bíróját letették tisztviselői és az általános, titkos, nőkre is kiterjedő választójog alapján kitűzték mára a bíróválasztás mezejét.

A rendkívüli aktus elé az egész község nagy izgalommal néz. A választást ki is dobolták a községben és sürdül emlegettek a jelöltek neveit is. Ezek közt szerepel *Stokker* és *Katona*, az utóbbi a nemzeti tanács elnöke, de lért szerencsés a községi tanács is állítanak jelöltet, sőt a nők is ütköztek a választás mezejére.

A választás természetesen nem olyan egyszerű dolog, mint azt az első pillanatban elképzelték. A választók listája egyáltalán nincs összeállítva és így a legnagyobb zavarok van kilátás. Különösen a nőkkel lesz baj, akik bizonyára tömegesen fognak az alkotmány új sáncai közé bonyolulni. Köztük eseleg bizonyos is, akik még nem illetékesek a szavazásra.

A község nemzeti tanácsa a választás mezejéhez kikérte a főpárti engedélyt és ezt meg is kapta. Hogy azonban miye formák közé hajjak végre és hon lesz a bíróság egy cifra kavargás — az a jövő titka.

HIREK

Hogy pótolhat egy ember egy egész zenekart . . .

A Kath. Kőr keddi előadása.

Egy kiváló tehetség produkálja kedden este fél 7 kor a Kath. Kőr nagytermében mindazt, amit egy ember csak el lehet a zenéből. Társa e művészet kifejtésében csak egy vastag bot, melynek segítségével teljes katonazenekart interpretál oly tökéletességgel és zenei hangszereléssel, melyre különben csak körülbelül 10 tagu zenekar vállalkozhat. A szenális imitátor a következő sorokban hívja meg a közönséget:

Guido Vargiadisz az ország legtökéletesebb zenei hangimitátora, aki egy közönséges asztalon pálcával imitálja a legteljesebb fuvós zenekart. A nagyérdemű közönségnek oly élvezetet nyújt, mintha egy 10 tagu zenekar mulatná. A világ összes gépeinek indítását, működését, jelzését stb. a legnagyobb tökéletességgel utánozza. Hegedűt, tárogatót mesterileg kezel.

Az első előadás a Kath. Kőr nagytermében lesz kedden délután fél 7 órakor.

Helyárak: Zöllveszék 4 kor, támlászék 3 kor, karzat 2 kor. A jegyek már délután 5 órától fogva válthatók a Kath. Körben.

* Istentiszteletek sorrendje. Róm. katolikusoknál: Székesegyházban reggel 6 to 7-ig csendes, 9 kor nagymise és egy-egyed 12-kor csendes mise. Olasz plébánia templom: 7, 8, 9 és fél 12 kor vannak a szentmisék. Újvárosi plébánia-templomban 7, fél 9, fél 10 és 11 órakor mondatnak a szentmisék. Váradvelencsén 8 és 9 órakor lesz a szentmise.

Reformátusoknál: Olasziban 10 órakor, Újvárosban 9 órakor kezdődik.

Evangelikusoknál: Délelőtt 10 órakor.

* Reke Kálmán temetése. Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délelőtt dr. *Reke Kálmán* temetése. Nagy, osztatlan szeretet és részvét nyilvánult meg a temetésen. Megjelentek a törvényszék, ítélőtábla az ös és bíróóságok, az ügyészség, valamint az ügyvédi kar tagjai, azonkívül az elhunyt és a gyászbaoult családnak tisztelői. A temetési szertartást *Imrik Zoltán* c. kanonok segédletel végezte. A beszentelés után a koszorúkkal borított díszes érckoporsóban nyugvó cinunt felett dr. *Borbély Miklós* mondott remek bucsubeszédet karsárai és barátai nevében. Ezután fellették a koporsót a négyes fogatu imponás fekete üveg díszkocsira és a gyászmenet az olasz plébánia-templomba vonut, ahol ünnepegyes gyászszertartást tartottak az elhunyt felett. A szentmise végeztével az olasz plébánia templomban helyezték őt nyugalomra. — A nagyszű temetést *Vaiszlovits Adolf* és fia első nagyváradi temetési vállalata nagy pontossággal rendezte.

* A postás nyugdíjasok a felemek nyugdíját felvehetik.

* Be akartak törni a Kádár-üzletbe. Tegnap este 8 órakor a Rakoczi uton levő Kádár féle fűszerüzletbe a hátsó ajón keresztül egy fiatal ember be akart törni. Éppen a lakatot feszítette, kalapította, mikor a hátsó ajón észrevették és elfogták. Bemésérték a rendőrségre, ahol *Berger Kristóf* nevet mondtak. Természetesen becsukták és megindult a nyomozás, mert valószínűleg több jónak sikerült bejövetel is követelt el és nem is *Berger* ek hívják.

* A Népszövetségi mozi mai előadása. Ismét érdekes és rendkívül változatos műsort állított össze a mai előadásra a Népszövetségi mozi vezetősége. Az előadás központja a „Könyvelő asszony” című társadalmi dráma. Egy tékozló asszonyról van szó, aki október pazarlásával férjét szikkasztásra viszi és börtönbe juttatja. E szomorú történet szolgál komor háttérül két új lélek bájos szerelmi történetének, úgy hogy végül sok bonyodalom után minden megnyugtató befejezéshez ér. A drámát a legkitűnőbb magyar filmrendező, Déry Alfréd rendezte, a főbb szerepeket pedig a legjobb magyar filmszínészek: Stoll Béla, Thury Elemér, Krasznay Aranka, Lakos Edith, Forgách Antal és mások játsszák. A komoly dráma mellett néhány tréfás egyfelvonásos egészíti ki a műsort, mely a maga teljes egészében a következő:

1. Letört szárnyak. (Humoros.)
2. Örökség. (Dráma.)
3. Nézd a narancsot. (Vígjáték.)
4. Flórián kiltűző letrája. (Humoros.)
- 5-7. A könyvelő asszony. (Dráma 3 felvonásban.)

Tekintettel a vasárnapi nagyobb látogatottságra, a második előadás és az első között egy negyedóra szünet lesz. Az első előadás 4 órakor, a második egy negyed 7 órakor kezdődik. Zsüllýékre jegyek ma d. e. előre megválthatók a Tiszántúli kiadóhivatalában.

* Adomány. A Polgári Takarékpénztár 50 koronát küldött az anya- és csecsemővédelemre és 50 koronát az ingyenteleakcióra, mely adományért ezután mond köszönetet az elnökség. — A katonai névelmi hivatal szombaton tartotta február havi életmódszer kiosztását s ez alkalommal 70 szegény anya részesült liszt és szappanadományban.

* Dr. Szentmiklóssy Imre átvette hivatalát. Nagyvárad város rendőrbüntető bíróságának vezetését, a betegségéből felépült dr. Szentmiklóssy Imre vette át s Bigo József tb. aljegyző, aki eddig a büntető bíról teendők ellátásával volt megbízva, elfoglalta régi helyét a gazdasági ügyosztálynál.

* Szabályozzák a keksz árát. 1. Az elsőrendű csomagolt állapotban forgalomba kerülő keksz gyári ára:

1 kg.-os dobozban kilogrammonként	18 K.
3/4 " " " "	19 " "
1/2 " " " "	20 " "
1/4 " " " "	20 80

A kereskedelmi árak 20 százalékkal magasabbak, vagyis

1 kg.-os dobozban kg. ként	21 60 korona,
3/4 " " " "	28 80 " "
1/2 " " " "	24 " "
1/4 " " " "	23 " "

2. Konzumkeksz gyári ára kg.-ként ki mérve kg. ként 13 korona 50 fillér. — Kereskedelmi ára pedig 20 százalékkal magasabb vagyis kg. ként 16 20 korona.

A köztisztviselői beszerzési csoportok kórházak és egyéb közintézmények részére a gyáraknál lekötött keksz mennyiségre fenti árak nem vonatkoznak. Jánossy Gyula tb. r. főkapitány.

* Zár alól felmentett áruk. Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala jelenti, hogy az egyes börtönök kikészítését korlátozó, a gummi abroncsokat, a nyers és töményített gázammóniákat, a vízkénssavas ammóniákat, továbbá a mézszénitrogén készleteket igénybe vevő rendeléseket hatályos bírói helyre a kormány.

Megalakult az országos Munkásügyi Tanács.

Károlyi elnök a háboru felidőzöinek bűnösségéről.

Budapest, febr. 8. (Saját tudósítónktól.) Ma délelőtti 11 órakor tartotta alakuló ülését a műegyetem dísztermében az országos Munkásügyi Tanács. Az alakuló gyűlésen megjelent Károlyi Mihály elnök is, valamint Berinkey miniszterelnök s Balogh, Garami, Böhm és Szende miniszterek.

Méhely Kálmán, az országos Munkásügyi Tanács elnöke mondott megnyitó beszédet, amelyen hangsúlyozta, hogy a kormány a közmunkáknak állami ellenőrzés mellett való központosítását határozta el. Az országos Munkásügyi Tanács — mondta — az a szervezet, amely ezt a munkát el fogja végezni. Két hónap múlva az összes közmunkák ki lesznek adva s körülbelül négyszázezer munkásnak lesz munkája, úgy hogy április elsejétől kezdve minden munkanélküli segélyt be lehet szüntetni. A közmunkák megkezdésére pénzre is van szükség. Ha a nemzet hadikölcsönökre tízenhárom milliárdot tudott összeadni, reméli, hogy a körülbelül öt milliárdnyi költség most is össze fog jönni.

Ezután Károlyi Mihály elnök emelkedett szólásra és a következő beszédet mondta:

— Az országos Munkásügyi Tanács megalakulása egyik szent tüze annak a magyar energiának, amely nem fog kialudni soha.

— Az öt éves háboru csak arra volt jó, hogy az emberek megismerjék a hazug-

ságok tömkelegét és gonoszságát, Bernben és Párisban is felvetették a kérdést: *két terhel a felelősség a háboruért?*

Az én véleményem is az, hogy követelni kell a kérdés tisztázását. Tudni kell, ki a bűnös a háboru megindításáért, Belgium, Franciaország, Szerbia és a megszállt területek feldúlásáért, a buvárhajó harcért, légi háboruért

Nekem és elvbarátaimnak annál inkább jogunk van a felelősségre vonást követelni, mert feleltem fejjel jelenthettem ki, hogy egyetlen szót sem mondtam, egyetlen sort sem írtam soha sem a háboru, sem a német szövetség érdekében.

— A békét illetőleg követelem a Wilsoni elvek valóra váltását nemcsak a magyarság, hanem az egész emberiség nevében. Én bízom Wilson elnök pacifizmusában, abban is bízom, hogy nemsokára elkövetkezik az idő, amikor a körülöttünk levő kis nemzetek befájtják, hogy saját érdekeik sem kívánják a mértéktelen hódításokat.

Bizonyos, hogy a mai állapot nem tarthat sokáig s a most ellenséges kis nemzeteknél is eljön a megértés ideje.

Károlyi elnök után Garami kereskedelmi miniszter mondott beszédet.

Titkos royalista szövetséget lepleztte a rendőrség

Budapest, február 8. (Saját tudósítónktól.) A rendőrség ma este a hadügyminiszter rendeletére letartóztatta Csizy őrnagyot és Marsó kapitányt a keresztény royalista szövetség titkos társaság megalapítóit.

A csehek nem várják be a békekonferencia döntését

Végleges berendezkedések a Felvidéken.

Budapest, febr. 8. (Saját tudósítónktól.) Miskolcra jelentik: A csehek úgy látszik, be sem várják, hogy a békekonferencia döntőn a megszállt területek sorsáról, hanem már most véglegesen berendezkednek. Erre való legutóbb Srobár cseh miniszter körlevele, amelyet a megszállt területek tisztviselőihez küldött szét.

A körlevél megállapítja hogy az antant által a cseh szlovák hadsereg részére kijelölt demarkációs vonal az antant által a magyar kormánynak 1919 január 18 án átadott jegyzék szerint a cseh-szlovák köztársaság politikai határaiak tekintendő. A cseh-szlovák

köztársaság nemzetközileg el van ismerve, megszállásról, megszállt területekről tehát szó sem lehet, a köztársaságnak a demarkációs vonalon belül fekvő területei saját földarabjának tekintendők, amelyen teljes állami szuverenitást gyakorol.

A cseh-szlovák köztársaság — mondja a körlevél, területén nem tűrhet meg senkit, aki a szuverenitást el nem ismeri. A köztársaság nem kényszerít a fogadalom letételére.

A hűségfogadalomnak az értelme, hogy aki leleszi a cseh szlovák köztársaság hivatalosra lesz, aki megtagadja, köteles a köztársaságból távozni.

Nyolcszázezer ember sztrájkol Angliában.

Lloyd George Londonba utazott.

Budapest, febr. 8. (Saját tudósítónktól.) A N. Fr. Pressenek jelentik Berlinből: A svájci határról érkező jelentések szerint Liverpoolban, Glaszowban és Manchesterben több, mint 800 000 különböző foglalkozási ághoz tartozó mintáz. sztrájkol. Mint hogy forradalmi kiőréséktől tartanak, a nagyobb ipari városokban a helyőrségek megszorítottak.

Budapest, febr. 8. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda szik-távirati Párisból: A Times jelenti: Lloyd George előreláthatóan szombaton este Londonba utazik s valószínűleg két-három héttig nem tér vissza Párisba. Wilson február 15-17 közt utazik Newyorkba és legközelebb elhagyja Párist Orlando is.

Az orosz hadsereg be akar vonulni Németországba.

Budapest, febr. 8. (Saj. tud. táv.) Stockholmból jelentik: A pétervári szovjet kormány felhívást bocsátott ki, melyben a legélesebb harcot hirdeti Liebknecht és Luxemburg Róza gyilkosai ellen. A kormány felhívja az orosz népet, tegyen meg mindent, hogy az orosz hadsereg bevonuljon Németországba s egyesüljön a Spartacusokkal. Az orosz újságok Liebknecht és Luxemburg halála óta gyászkeretben jelennek meg.

A szerbek a Szeged-Szabadkai vasut vonalat is megszállják.

Budapest, február 8. (Saját tudósítónktól.) Szegedről jelentik: A Horogost megszálló szerb csapatok parancsnoka kijelentette, hogy a szerbek a Szeged-Szabadka vasutvonalat is megszállják, ami által a megállapított demarkációs vonalat északra öt kilométerrel tolják ki.

* **Legényegyleti kolon.** Ma délután 4-7 óráig zárt kolont rendez a Kath. Legényegylet helyiségében.

* **Lótenyésztők figyelmébe.** Nagyváradi város közönsége közbenjárására a nagyszalontai volt méneskerületi parancsnokság 3 db. mént bocsátott lótenyésztési célból rendelkezésünkre, melyekből 2 db. a várad velencei közbirtokosság, 1 db. pedig Schenker Endre földbirtokosnak lett átadva. Erről az érdekelteket azzal értesitem, hogy a mének f. évi február hó 15 től július hó 1-ig fedeztetési célokra a gazda közönség rendelkezésére állanak, és pedig a váradvelencei gazdák birtokában levő ménekért Jónás Demeter közbirtokossági elnökénél Szőlős u. 20. (fedeztetési hely a velencei rendőrküldő intézmény laktanyája) a harmadikat illetőleg pedig Schenker Endre földbirtokosnál Szarvassor 19 (fedeztetési hely Schenker István) kell jelentkezni, s a fedeztetési díjakat lefizetni. A fedeztetési díjakat állatonként további intézkedések a méneskerületi parancsnokság utasításai alapján 30 koronában és istállópenz címen fizetendő 4 koronában összesen tehát 34 koronában állapítottam meg. dr. Molnár Imre gazd. tanácsnok h.

* **Ellopott autofelszerelés.** Suba Andor sofőr, aki az erdélyi kerületi nemzeti őrséghez van beosztva, 5-én Orosházáról egy személyautót szállított Nagyváradra. Az autót Békéscsabán lecsatolták a vonatról, úgy hogy Suba egyedül érkezett meg. Az autót két nap múlva szintén megijött, de hiányzott róla három belső, egy külső gummi és az összes felszereléshez tartozó szerzőszám. A sofőr 3500 korona kárt szenvedett, mert a hiányzó dolgokat reá kell megfizetni, ha a rendőrség, amely nyomozást megindította, az autótólvajokat kézre nem keríti.

* **A hadinyereségadó fizetése hadikölcsönkötvényekkel.** A pénzügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi pénzügy igazgatóságokhoz, mely szerint az 1916. évi XXIX. és 1918. évi IX. törvények alapján kivetett hadinyereségadó fizetésére az ötödik hadikölcsönnél kibocsátott 6 százalékos és a hatodik hadikölcsönnél kibocsátott 6 százalékos magyar állami járadékkölcsönkötvényen kívül a hetedik hadikölcsönnél kibocsátott 5 százalékos és 6 százalékos magyar állami járadékkölcsönkötvények, valamint a nyolcadik hadikölcsönnél kibocsátott 5 és fél százalékos magyar állami járadékkölcsönkötvények is felhasználhatók.

* **Hadirokkantak, hadiözvegyek, hadiárva.** Mindenki tartisa kötelességnek, hogy folyó hó 9-én, vasárnap délután tartandó népgyűlésünkön és tüntető felvonulásunkon résztvegyen. Mindnyájunk érdekéről van szó, mindannyiunk jövőjét akarjuk biztosítani. Meg kell mutatnunk a város és vármegye vezetőinek, valamint a háború alatt meggyászadagolt uraknak rettentés sebeinket s jajszókkal fel kell ébresztenünk őket eddigi tunya álmukból. Meg kell magyaráznunk

nekik, hogy békák, özvegyek és árva is kerültek ki a véres, borzalmas háborúból s hogy kötelességük az, hogy bennünket gazdasági és anyagi eszközökkel támogatassanak, akkor, amikor becsületet muckákkal akarjuk biztosítani jövőnköt. Minél több ben leszünk, annál biztosabb jogos követeléseink teljesítése. Legyetek ott a várbán mindannyian. Az einökéig.

* **Francia gyárak szállítottak Kruppnak.** A francia kasmara ülése és a Humanité hasábjain Barthe szocialista képviselő súlyos vádakat emelt a francia nehézipar ellen. A nehézipar már a későbbben is Franciaország érdekei ellen dolgozott és a kiglyártmányokat olcsóbban adta a német, mint a francia gyáraknak. Ezt a külföldi üzleti politikát magyarázza meg, hogy éppen a legjelentékenyebb acéltelepek egy részének részvénnytöbbsége német kézben volt és így Németország a német gazdasági érdekek szolgálatába állította a francia nehézipar karteit. A longwyi medence megszállása által tudvalevően több mint négy évig német uralom alatt volt a legfontosabb francia szénvidék és a nagy francia vasbányorok jórésze. Ezek ambiciózusan dolgoztak a német hadsereg számára. A német hadvezetés több alkalommal elismerte, hogy a megszállott francia vidékekről kapott fegyveranyagok nagyon megkönnyítették a Krupp-gyár termelésének fokozását. Sőt Barthe szerint a front mögött Franciaország mélyéről is kaptak anyagot Kruppnak. Kivált nikkel szállított Svájcban át több gyár Essenbe, pedig tudott arról, hogy mire fogják felhasználni árut. Barthe teleplezéseit súlyosan korpromittálják Clemenceau egyik legintimebb barátját, Loucheur közéletmezési minisztert, aki helyet kapott Franciaország béke delegátusai közt is.

* **Vojko Péter zeneiskolája vizsgahangversenyét** f. hó 16-án délután 6 órakor tartja meg a Katholikus Körben és ezen nővendék-hangversenyét az iskola 18 legjobb hegedű tanítványa fogja előhaladását bemutatni. Jegyek kaphatók a Központi Újság és Jegyirodában.

* **Hlatky u. 3. számú lakásomba** börtök, 4 méter világos drap gyapju szövetet, 4 méter zöldes szi ü gyapju szövetet 6 személyes ezüst evőeszközök tokban, 6 személyes ezüst kávé és kanalat elvittek. Aki nyomra vezet 500 korona jutalomban részesül. Róth Henrik, Nagyvárad.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK megérkeztek, remekszép üvegszálak mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Színház.

A színház műsora:

Vasárnap délután: Nebántevirág.
Vasárnap este: Görög rabszolga (Repriz)
Hétfő: Görög rabszolga.
Kedd: Görög rabszolga.
Szerda: Görög rabszolga.
Csütörtök: Ördög.
Péntek: Válás után.
Szombat d. u. Ez ed apja.
Szombat este: Pac irta (bérletesszerűen).
Vasárnap d. u. Zsuzsi.
Vasárnap este: Csárdáskirálynő.

Bihari Ákos sikere Debrecenben.

Pénteken mutatta be a debreceni Vígyszínház Szomorú Dezső drámáját, „Metusaa”-t. A darab főszerepét Bihari Ákos, a Nagyváradról kényszerűségből elszármított, de az ország egyik legnagyobb drámai művésze játszotta. Bihariról a Debrecen. Újság a következő kritikát írta:

Bihari Ákos a fogoly kozáktiszt furasa homályos és egzotikus lelkületét mely fel fogásu, imponans erejü művészetével egészen át tudta fogni és meg tudta érteni mindenkié. Valóban rendkívüli volt a lázas hővagy kitöréseiben, amikor ott, az odaadó asszony szívmelegén is a Donecmentü orosz siaságra lát baza a szive, amikor a hon föld szeretetének elfojthatatlan tüze lobban ki a bus szívéből, mint az izzó, mindent fölperzselő lava.

Görög rabszolga. Sidney gyönyörű zenéjü operettje ma este megy Bókeh Lajos rendezésében. Tarrás Alfréd énekl a szerepet, Aggházy Melinda pedig a szebbnél szebb ének-zámokat. A III. felvonásban Szegeti Jenő saját kupléit énekl.

Ördög. Az Ördögöt Harsányi Miklóssal a címszerepben e hét csütörtökön reméltük meg.

Válás után. Bixson végletlenül szellemes bohózata, melynek multkor előadása alatt halálra kacagták magukat a nézők. Pénteken szerepel a jétérenden.

A Hadirokkantak, Hadiözvegyek Hádiárva Orsz. Egyesületének nagyváradü és biharmegyei fiókja, szombati jótékonycélú előadást rendez a Szigligeti színházban, melykor felemelt helyárrakkal bé letszünetben Lohár Ferenc PACSIRTÁ-ja kerüli színpot. A bérletk részére legkésőbb szerda délután tartja fenn a pénztár a jegyeket.

KÖZGAZDASÁG

A TOZSDE.

Budapest, február 8. (Saját tudósítónktól.) A titkárság ma a következő kitéseket jegyezte fel:

Magyar Hitel 1008-998, Osztrák Hitel 717-703, 4 százalékos Koronajáradék 8987-8975, Jelzálog 517-501, Leszámitoló 648-638, Fxbank 827-816, Hazai Bank 518-506, Rima 947-952, Államvasut 1011-997, Ke reskedelmi Bank 4510-4540, Hazai Takarékt 17950-18550, Concordia 690-670, Állalános Köszén 200-2020, Sálég 1010-1015, Urikányi 890-893, Ganz 2985-3015, Adria 1750-1740, Atlantica 1290-1305, Levanté 1760-1200, Nasici 3010-3000.

MOZI.

A Falurossza filmén. Megragadó gondolat volt a felejthetetlen, poétikus magyar népszínművet, a Falurosszát a film útján megörökíteni, amikor már a műfaj a színpadokon kivészében van és a mai operettekhez szokott nemzedék azokat a darabokat, melyek Blaháné tehetségének ragyogó szárnyán páratlan népszerűsége tettek szert, alig ismeri. A Falurossza remekbe készült filmjét a Vigadó mozgó mai pompás friss műsorán mutatja be.

A tenger leánya címmel hozza ma színre az Uránia színház a legújabb film-attrakciót. Egy megrázó tragikus történet rajzolódik ki a szenzációs filmen amelynek fotografikus felvétele külön művészi esemény, amilyen kivételes gyönyörűséget foglalni a publikum. A műsor többi száma is figyelmre méltó újdonság.

A pacsirta az Apollóban Lehár gyönyörű, diadalmas operetije, a Pacsirta, mely immár a megnyit koronon át világhódító útjára indult, ellenálhatlan harássa volt a filmvállalatokra és filmrendezőkre úgy, hogy ma az operett filmje is a nemzetközi forgalomba került. A felvétel, melyet a legkiválóbb magyar filmgyár elsőrangú színészek bravuros művészi munkájával készített, ma kerül színre az Apolló színházban.

Főszerkesztő: A szerkesztésért felelős:
FOLLMANN GÉZA. HILF LÁSZLÓ.

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

Nyílttér

Dr. Bárdos Imre

- ügyvéd, irodáját Rákóczi-ut 14 szám alatt újból megnyitotta. Telefon 366.

LŐRINCZ ARTHUR
FÜTŐMÉRŐK

Központi fűtés- és vízvezeték-berendezési vállalata
Nagyvárad, Uri-utca 5

TELEFON: 15-96.

Dr. Grünstein Bernát

ügyvédi irodáját

Belényesről Nagyváradra
Teleki-u. 6 alá helyezte át

URÁNIA
mozgó-
színház

9. é n
Tengerszem leánya.

Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap
2 órai kezdettel.

VIGADÓ
mozgó-
színház

9. é n
Falurossza.

Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap
2 órai kezdettel.

APOLLÓ
mozgó-
színház

9. é n
A pacsirta.

Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap
2 órai kezdettel.

Marcsicsek Ferenc

államilag képesített szőlő-
és borkezelő-kádármester.

Nagyvárad, Pál-u. 3. sz. (Olaszi-rész)

Elvállalok új és ócska hordók készítését és javítását. Borpince berendezést, borkezelést, borderítést és hibás borok preperálását. Szőlőtelepítéseknel, szőlőfajok megválasztásánál a talaj fizikai összetétele és fekvése szerint felvilágosítással szolgálok. ♦

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznőinek egyedüli fűző
szállítója.

Tisztításokat és átala-
kításokat elvállalunk.
Fűzők mérték után a
legrövidebb idő alatt el-
készítetnek.

Eladó
szőlőoltványok

1 és 2 évesek

amerikai és hazai vesszők

Arjegyzéket küld és telepítéseket
vállal:

Molnár Mihály
Abaujszántó.

Heti árjegyzék

Szines ebédőkészlet aranyozás-
sal 12 személyre 300.—
Szines teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
Függőlámpa teljesen felszerelve 80.—
Majolika vízeskancsó szines . . . 20.—
Majolika virágváza szines virággal 15.—
Majolika cukordoboz sz. virággal 15.—
Petroium asztali lámpa nikkelt,
felszerelve 40.—
Majolika dohánytartó sz. virággal 15.—

Nippek, figurák, szent Antal és
Mária-szobrok, szenteitviz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben.
Képkeretezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmű-
áruk, ezüstáruk, konyhafelszere-
lések gyári raktára Nagyvárad,
Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72. Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden sor ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Földforgatásért
két és fél koronát fizet
ölenkint Székely Sándor
főszámvevő, Csengeri-
utca 15.

Teljesen
új kocsi-bunda eladó.
Papp, Szent János-utca
22. szám.

TUDJA
hol szerezz be olcsón
ékszer-szükségletét?!!!
Kossuth-u. 7. sz. a.,
KOHN HENRIK
éras és ékszerész-nél.

Damjanich-utcán
bérház (12 lakással)
melyből egy 4 szobából
álló lakás esetleg azon-
nal elfoglalható, eladó.
Vételeiára 160.000 ko-
rona. Részletes felvilá-
gosítást dr. Váradi Ödön
ágyvéd-nél, Széchenyi-
u. 12 szám.

Likőr
és rumkomposztók,
Chartreuse, Benediktin-
er, Anis, Meggy stb.
essentiák. Törköly, Szil-
vérium, Seprő, Cognac-
alvonalatok használati uta-
tással a legfinomabb
minőségben kaphatók:
Farkas István „Apolló”
drogeriájában, Nagyvárad.

Báthory-utca 26 sz. alatt
Fuvarozási vállalatot
létesítettem

Elvállalom áruknak, fa-
nak állomáshoz vagy az
állomástól való szállítá-
sát, szükség esetén saját
száraz raktárban való
elhelyezését, továbbá va-
gon áruk beraktározá-
sát és széjelosztását
szerény díjazás mellett,
miután raktáramba ipar-
vágány vezet költöz-
tetést elővigyázattal
cszokliók és vidékről
vagy vidékre is elvállalok.
Szíves pártfogást kér.

Schwartz Jenő
Báthory-u. 26 sz.
Telefon: 15-63.

Poloskairtó
Neked biztos, kipróbált,
megbízható poloskák ir-
ására. Kis üveg 4 K,
nagy üveg 8 K, nagy
üveg 14 K. Kapható
Farkas István „Apolló”
drogeriájában, Rákóczi-
u. 7-B.

Almavásár.
Finom fajalma kapható
Gitye-ház, Ullman-palota
mellett.

Legfinomabb
köpenyposztó eladó. —
Teleky-u. 53., balra fszt.
4-ik ajtó.

Francia és angol
eredeti parfüm-különle-
gességek, L'origan, Fleur
D'Amour, Safranor, Asta
Nielson, Ceur de jantier,
Californian Poppy, ugy-
szintén az összes virág-
illatok megérkeztek és
dekánként kimérve kap-
hatók: Farkas István
Apolló drogeriájában.

Száraz vágott tűzifát

azonnal szállít
Schwartz József
és fiai.
Báthory-u. 26. sz.
Telefon: 1563.

Ne dobj ki pénzed
a ruháért, mert a ki-
tűzött bevált ruhafesték-
kel régi ruhadarabjait
újra pénzzé háziilag
festheted. Egy levél ára
10 fillér. Németh Pál
Aranykereszt gyógyszer-
tárában, a városháza
mellett.

Pényképészeti
lemezek, papírok, vegy-
szerek, előhívók stb.
kapható Farkas István
„Apolló” drogeriájában,
Rákóczi-ut 7-B.

Salétrom-só!
Énka- és huspácolás-
hoz minden mennyiség-
ben kapható Németh
Pál Arany-kereszt gyógy-
tárában, — városháza
mellett.

Pemete
a hársaméz-cukorka ei-
hárítja a köhögést és
kedtséget, hurutot, ki-
fűző hangtisztító, oldó
anyag. Egy csomag ára
1 korona. Kapható Né-
meth Pál Aranykereszt
gyógyszertárában, a vá-
rosháza mellett.

„UJVÁRI TELEFONÁL”

UJDONSÁG!
Mesés felvétel!

A világ legjobb lemezei!

Alig volt még magyar tréfás felvételnek olyan szenzációs sikere, mint ennek a hanglemeznek, melyet Ujvári Károly, a legkacagtatóbb, legnépszerűbb budapesti komikus pompásan adott elő. Elejétől végig holtra nevette! A hanglemez pénzért nem kapható, csupán 6 öreg le-
játszott lemezért.

W Á G N E R

„Hangszernagyáruház”-nál
Budapest, József-körút 15. Fiók: IX., Ráday-utca 18.
Telefon: József 35-92.

Beszélőgépek 200 koronától 1000 koronáig.
Fényképes dalszöveges lemez- és hangszerárjegyzék ingyen!

Nagyvárad Áruaktár Részvénytársaság

Elfogad:

árakat beraktározásra, előnyös
kamat mellett lombard kölcsö-
nöket ad. — Saját iparvágány.
Telefon 112. Telefon 112.

VISZKETEKSÉGET, sömört, rüht

a leggyorsabban elmulasztja a dr.
FLESCH-féle törvényesen védett

„Skaboform“-kenőcs.

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig ere-
deti pecsétetes dr. Flesch-félét kérjünk.
Próbátégely 4 K, nagy tégely
6 K, családi adag 15 korona.

Nagyvárad és vidéke részére főraktár:
„CSILLAG”-gyógyszertár
Hlatky Endre-utca (Zöldfa-u.)
Nagyváradon.

Kapható továbbá Hegedűs Rozsó
„Szent László” gyógyszertárában,
Sébestyén Arthúr „Diana” gyógy-
szertárában. Kain Eszter „A any-
sas” gyógyszertáránál an.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és víz-
vezeték-szerelő, bronz-
műves, bádogos, laka-
tos, műszerész és gal-
vanizáló. Irógép-, ke-
rékpár-, grammofon-
javító és nikkelező.

Iroda és raktár:
Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.
Ipartelep:
Szent János-u. 22. Telefon 532

Cipészeknek!

1 kgr. la. buzacsiriz	K 19-60
1 kgr. la. aranycsiriz	K 39-20
1 kgr. la. folyékony „Argos” csiriz	K 8-—
1 kgr. la. lászeg 2-15 sz.	K 10-—
1 drb. brassói talpráspoly	K 3-80
1 drb. brassói kireszelő	K 3-30
1 készl. bőrtalpvédő	K 2-50
1 drb. vaskapta	K 12-80
1 készl. acél talpvédő	K 7-70

Papírvászon és mindenféle cipész-
kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

1 kgr. la. asztalosenyv	K 6-80
nyugyanaz zsákvételnél	K 6-25

SZERELŐKNEK!

Bőrtárcsa vízvezeték csaphoz	
100 drb 1/2" csaphoz	K 4-80
100 drb 3/4" "	K 6-80
100 drb 1" "	K 9-60

Kereskedőknek megfelelő árengedmény!

Postán utánvét mellett.

Portó és csomagolás felszámítása-
val. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.